

Predikan av Solveig Högberg - 1:a söndagen i Fastan - Prövningens stund -2023

1 Mos 3:1-13

Hebr 5:7-10

Mark 1:12-13

Varför måste livet vara så besvärligt?

Tänk om det alltid kunde vara lätt och enkelt!

Säkert har både du och jag suckat så vid många tillfällen.

Inte ens i kyrkan kan vi komma undan det besvärliga och få vila, och idag blir det alldeles särskilt påträngande när vi ska tala om frestelser och prövningar.

Jag vill redan från början säga att det finns en viss skillnad mellan frestelser och prövningar även om vi ibland använder orden synonymt.

Frestelser är något ont, något som vill skada.

Prövningen kan upplevas ond, men har till syfte att leda till något gott, till mognad och styrka att möta livet.

Idag ska vi mest tala om prövningarna.

Dagens budskap skaver eftersom vi lever i en kultur där vi gärna vill stryka och strykas medhårs, där allt ska vara lätt och där vi har ett stort behov av självbekräftelse.

Så möts evangeliet och vår egen existens, ibland passar de ihop och ibland blir det rena kollisionerna.

I väntan på Påsken så lever vi i det som vi brukar kalla Fastetiden. I tisdags var den riktiga dagen för att äta fettisdagsbullar och verkligen festa, och i onsdags var det askonsdagen, då var det dags att lämna överflödet och under en period börja avstå.

När vi talar om att avstå så kanske det första som kommer upp i tankarna är det som inte är så bra, det som inte tillför oss särskilt mycket. Det kan vi nog tänka oss att i alla fall ibland avstå ifrån.

Men kan vi tänka oss att på ett väldigt tydlig sätt avstå från något gott, för att uppnå något bättre?

Kan vi tänka oss att ändra vår livsinställning. Vad i mitt liv, som är bra, är jag beredd att avstå från för att få rum med något, som på sikt och i sin helhet, kan vara ändå bättre.

Helt enkelt: vilka livsförändringar är jag beredd att göra, inte för att det som är är så dåligt, utan för att det finns något bättre?

Fastetiden kan ge oss en möjlighet att stanna upp och på nytt ärligt försöka granska våra liv och se dem i ljuset av Guds vilja. Fastetiden kan bli en tid av fördjupning.

Kanske kan vi känna igen oss i berättelsen om Adam och Eva.

Ibland vet vi med all tydlighet vad som är rätt och riktigt och ändå faller vi för frestelsen att göra något dumt.

Adam och Eva hade det bra och de hade en stor frihet, det var bara en sak de inte fick göra; att äta av trädet i mitten av trädgården.

Trots att det fanns hur många andra träd som helst så var det som om de ville tänja gränserna till det yttersta och pröva om de ändå inte skulle få ha den fullkomliga friheten att själva avgöra vad som var rätt och fel.

Så gör de det de inte fick, då flyttas centrum i deras liv från Gud till dem själva. De trodde att de visste bäst, att de kunde klara sig själva.

Adam och Eva fick uppleva frestelsen genom ormen, ormen ville skada deras relation till Gud.

Gud prövade dem genom att de inte kunde välja fullkomligt fritt, eftersom de måste avstå från frukten från *ett* träd.

Guds syfte var gott, för genom att lära sig avstå och kontrollera sin egen vilja så kunde Adam och Eva mogna och få styrka att möta livet.

Ormens syfte var ont. Han ville få dem på fall.

Adam och Eva skulle avstå från något som i och för sig var gott för att uppnå något ändå bättre.

Är vi beredda att avstå och begränsa vår valfrihet?

Det är det ena perspektivet och den ena frågan i dagens texter: att finnas mitt i det goda, att ha det bra, att leva i hela relationer, men riskera det för något som lockar, något som kanske ser ännu bättre ut, i alla fall i det korta perspektivet.

Men det som vill dra oss bort från Gud och våra medmänniskor kan vi få hjälp att vilja och kunna avvisa.

Det andra vi kan fundera över har en motsatt utgångspunkt. Då handlar det om att leva i bristen, att leva under svåra omständigheter.

Att uppleva att det liksom bara är öken i livet, torrt och tråkigt och ingen god växt kommer ur det.

Det är en situation som vi kan uppleva som ganska meningslös, i alla fall om vi begränsar vårt synfält till bara det som finns framför ögonen på oss.

Man skulle ju kunna fundera över hur det hade varit om Jesus inte hade varit i öknen under fyrtio dagar.

Om han hade gått direkt från den där fantastiska stunden då han döptes och han fick höra Guds röst som bekräftade hans identitet, till verksamheten att tala till och hjälpa de människor han mötte. Det vet vi inte.

För Jesus var dagarna i öknen en tid av förberedelse. Det var inga lätta dagar, han mötte många prövningar.

Gud hade genom Anden fört honom ut i öknen och Gud vill inget ont, därför kan vi

förstå att prövningarna var till för att leda till något gott, för att leda till mognad och styrka att möta livet.

Satans, eller den onda maktens syfte var att få Jesus på fall.

Men Gud ville att ökenupplevelsen skulle vara en god förberedelse för det som skulle komma.

För att förstå detta, när det gäller Jesu liv, så behöver vi ha en helhetssyn på vad som händer, det duger inte att bara se till den enskilda händelsen.

Frågan är om vi kan göra den skillnaden när vi tänker på erfarenheter också i våra liv?

Kan vi förstå att det som ser dåligt och ont ut kanske inte enbart är det?

För att förstå det behöver vi ha en helhetssyn också på våra liv och det vi är med om.

Livet är inte så enkelt att det bara är svart eller vitt, bra eller dåligt, gott eller ont.

Vi får uppleva prövningar i våra liv också. Vi kan ha svårt att förstå varför vi drabbas.

Den ständigt brännande frågan för många människor är: Hur kan det onda drabba goda människor?

Då gäller det att hantera det svåra på ett bra sätt, att tänka rätt kring det vi är med om.

För: ”Allt som händer kommer inte ur Guds hand, men allt som händer vill han ta i sin hand.”

Hur skulle det vara om öknen inte fanns?

I det korta perspektivet skulle vi säkert uppleva det helt fantastiskt, men kanske skulle det vara som för Adam och Eva, att vi ändå inte skulle vara nöjda med det vi har.

Fastetiden kan bli en tid då vi får hjälp att ha rätt centrum i våra liv, en tid av fördjupning av tro och vilja.

Adam och Eva förflyttade centrum från Gud till sig själva.

Jesus var mån om att inte förändra sin relation till Gud.

Var vi har vårt centrum får vi i ödmjukhet fundera över och be om hjälp att få på rätt ställe.

Det finns inget liv utan prövningar och frestelser. Livet fylls av det på olika sätt. Vi kommer inte undan.

Dagens evangelium är att Gud finns med och närvarande mitt i prövningen.

När Adam hade gått vilse så ropade Gud på honom och frågade ”var är du?”

Gud frågar oss också idag, var är du? Inte för att han har behov av att hålla koll på oss, utan i omsorg om oss, för att han vill ha en nära relation till oss.

Nog vet han egentligen var vi är, men han vill att vi ska våga erkänna var vi är och hur vi har det för att vi ska kunna leva öppna för hans kärlek och frid, antingen vi

befinner oss i Paradiset eller i öknen.

”Vad Gud vill är helighet, men han är barmhärtighet”, med den sanningen brinnande i oss kan vi fira en meningsfull fasta i väntan på Påsken.

Kanske har du som jag kommit att tänka på sången ”Ovan där” (CA Tindley), den börjar med orden:

”Prövningar vi möta få och vi ofta ej förstå Herrens vägar när han önskar vi skola himlen nå. Sina barn han leder här genom sorger och besvär. Vi förstår hans vägar bättre ovan där.

Tomas Boström har gjort en nyöversättning och han sjunger:

”Genom stormar genom dån, genom stress och mediabus har vi letat efter mening och i mörkret ljus. Men en gryningsmorgon röd bortom liv och bortom död så förstår vi lite mera pö om pö.

Pö om pö får vi alla svar, Vem och varför, när och hur och var: Allt ska då förklaras. I den tid det tar så förstår vi lite mera pö om pö.”

Det kan vara ett tips för fastetiden: ta det lite pö om pö! Du kan inte famna allt med en gång, men med ett steg i taget så går det framåt, även om det ibland går rakt genom prövningarna.